

บุพพเปตพลีที่ปรากฏในคัมภีร์ใบลานล้านนาของ
วัดหลวงราชสันถฐาน จังหวัดพะเยา
Pubbapetabali in Lanna Palm Leaf Scripture of
Wat Luangrajsanthan in Phayao Province

พระครูใบฎีกาเฉลิมพล อริยวโส (คำเชื้อ)
Phrakhrubaidika Chalermpon Ariyavangso (Kamchau)
วัดหลวงราชสันถฐาน จังหวัดพะเยา
Wat Luangrajsanthan, Phayao Province
Corresponding Author, E-mail: phrakrubksphon@hotmail.com

บทคัดย่อ

บทความนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาหลักบุพพเปตพลีที่ปรากฏในพระไตรปิฎก ศึกษาความเป็นมาของการทำบุญบุพพเปตพลีที่ปรากฏในคัมภีร์เปตพลีฉบับวัดหลวงราชสันถฐาน และวิเคราะห์หลักการทำบุญบุพพเปตพลีที่ปรากฏในคัมภีร์เปตพลีฉบับวัดหลวงราชสันถฐานที่มีอิทธิพลต่อชาวล้านนา การวิจัยนี้เป็นการศึกษาเชิงเอกสาร โดยการรวบรวมข้อมูลชั้นปฐมภูมิและทุติยภูมิเพื่อนำไปสู่การวิเคราะห์เพื่อตอบวัตถุประสงค์การวิจัยต่อไป

ผลการวิจัยพบว่า บุพพเปตพลีที่ปรากฏในพระไตรปิฎกเป็นการทำบุญที่พระเจ้าพิมพิสารอุทิศส่วนบุญให้แก่ญาติที่เกิดเป็นเปรต อันเป็นการทำบุญอย่างหนึ่งตามหลักพิธีกรรม 5 ประการ การทำบุญบุพพเปตพลีในคัมภีร์เปตพลีฉบับวัดหลวงราชสันถฐาน พบว่า มีโครงเรื่องมาจากเหตุการณ์ที่พระเจ้าพิมพิสารได้ทรงกระทำไว้เป็นแบบอย่างในสมัยพุทธกาล หลักธรรมที่พบ เช่น ศีล ความเชื่อเรื่องบุญบาป ทาน ความกตัญญูตเถวี อริยทรัพย์ ศรัทธา ภาวนาและความไม่ประมาท และการวิเคราะห์หลักการทำบุญบุพพเปตพลีที่ปรากฏในคัมภีร์เปตพลีฉบับวัดหลวงราชสันถฐานที่ส่งผลต่อสังคมในล้านนามี 2 ด้าน คือ 1) ด้านสังคม เป็นเครื่องมือควบคุมทางสังคมโดยการยกเรื่องอบายภูมิมาเสนอให้คนในสังคมได้รับรู้ ช่วยส่งเสริมให้สังคมมีความเจริญมั่นคง สร้างความเป็นปึกแผ่นให้กับสถาบันครอบครัวและสังคมให้มีความสามัคคีกลม

เกลียวกัน ก่อให้เกิดสันติสุขแก่สังคมโดยรวม 2) ด้านประเพณี ส่งผลให้ชาวล้านนาถือปฏิบัติมาอย่างต่อเนื่อง เป็นอุปถัมภ์พระภิกษุสามเณร ส่งเสริมพระพุทธศาสนาอีกทางหนึ่ง

คำสำคัญ: ปุพพเปตพลี; คัมภีร์ใบลานล้านนา; วัดหลวงราชสันถฐาน; จังหวัดพะเยา

Abstract

This article is to study the Pubbapetabali story in Tipitaka, the Pubbapetabali merit in Lanna palm leaf scripture of Wat Luangrajsanthan, and to analyze the Pubbapetabali merit of Wat Luangrajsanthan that effects to Lanna society. This is a documentary research which collects data from primary and secondary sources then analyze data to answer the objectives.

Findings indicated that the principle of Pubbapetabali in the Tipitaka is firstly initiated by King Bimbisāra, who transfers the merit to his ancestors in hungry ghost realm. It is one of making merit methods according to five Balikammas. From the Lanna palm leaf Pubbapetabali scripture, Wat Luangrajsanthan version, finding shows that plot as in Pubbapetabali scripture is from the same event when Bimbisāra started Pubbapetabalikamma as the first example. The Dhamma in the scripture is concerned with precepts, beliefs of goodness and badness, generosity, gratitude, noble property, faith, Bhavana, and be careful of unawareness. In addition, the analysis of principle of Pubbapetabali merit of Wat Luangrajsanthan that affects to Lanna society has two aspects: social and traditional. The social aspect is the tool to control society by presenting the planes of loss and woe (Apāyabhumī) to people, to support people growing in a stable society, to create family in harmony, and to make peace in society. The traditional aspect is to be practical way of people, to support monks, and promote Buddhism properly.

Keywords: Pubbapetabali; Lanna Palm Leaf Scripture;

Wat Luangrajsanthan; Phayao Province

บทนำ

การที่พระพุทธศาสนามีความเจริญรุ่งเรืองในดินแดนล้านนา ก็เพราะสาเหตุประการหนึ่งที่มาจากการทำสังคายนาพระไตรปิฎกครั้งที่ 8 ณ วัดมหาโพธาราม (วัดเจ็ดยอด) เมื่อปีพุทธศักราช 2020 ตรงกับรัชสมัยของพระเจ้าสิริธรรมจักรวรรดิติลกราชาธิราช (ติโลกราช) การสังคายนาในครั้งนั้นได้จารึกพระไตรปิฎกอักษรล้านนา แล้วส่งไปยังวัดต่าง ๆ ในอาณาจักรล้านนา การศึกษาพระพุทธศาสนาจึงเกิดการตื่นตัวเป็นอย่างมาก เนื่องจากพระภิกษุตลอดถึงฆราวาสมีความสนใจในการศึกษาค้นคว้าและถ่ายทอดอย่างกว้างขวาง มีการนิพนธ์งานพระพุทธศาสนาทั้งรูปแบบของตำราและวรรณกรรมเป็นจำนวนมาก วรรณกรรมแต่ละเรื่องล้วนแล้วแต่มีความสำคัญทางด้านประวัติศาสตร์ ศาสนาและวัฒนธรรมที่ทำให้ทราบความเป็นมาและบริบททางสังคมในล้านนาสมัยเป็นอย่างดี

วรรณกรรมของพระพุทธศาสนาในล้านนา นอกจากได้แสดงออกถึงความรุ่งเรืองของพระพุทธศาสนา และสภาพสังคมในแต่ละยุคสมัยแล้ว เนื้อหาสาระส่วนใหญ่ยังมุ่งเน้นที่จะอบรมบ่มเพาะคุณธรรมอีกด้วย ในบรรดาวรรณกรรมเหล่านั้นวรรณกรรมเรื่องของอานิสงส์และ

คัมภีร์ที่ใช้เทศน์ในเทศกาลต่าง ๆ ของล้านนามีส่วนสำคัญ ในฐานะที่เป็นฐานความเชื่อของการรจนาวรรณกรรมทางพระพุทธศาสนาในล้านนา เป็นรากฐานที่สำคัญของการส่งเสริมวัฒนธรรม จารีตประเพณี และที่สำคัญเป็นความเชื่อและวิถีการปฏิบัติขั้นพื้นฐาน ในทางพระพุทธศาสนาของชาวล้านนา ซึ่งเป็นองค์ความรู้ที่แสดงถึงความเป็นมา แนวคิดและหลักธรรมในทางพระพุทธศาสนา องค์ความรู้ที่มีผลต่อการส่งเสริมศิลปวัฒนธรรม จารีตประเพณีและค่านิยมทางสังคมของชาวล้านนา และองค์ความรู้ที่สร้างกระบวนการผสมผสานความรู้ในทางพระพุทธศาสนาและความเชื่อในท้องถิ่นเข้าด้วยกัน ซึ่งองค์ความรู้เหล่านี้มีความเชื่อมโยงกับหลักความคิดและวิถีการปฏิบัติที่นำไปสู่การสร้างกฎเกณฑ์ทางสังคม วัฒนธรรม จารีตประเพณีโดยมีอิทธิพลต่อแนวคิดความเชื่อ การเมือง การปกครอง จารีตประเพณีในแผ่นดินล้านนา รวมทั้งการสร้างสรรคัวรรณกรรมในสังคมไทยและส่วนสำคัญคือ เพื่อความยั่งยืนของพระสัทธรรม

ด้วยเหตุที่วรรณกรรมล้านนาที่เกี่ยวข้องกับอานิสงส์และคัมภีร์ที่ใช้ในเทศกาลต่าง ๆ ของชาวล้านนา มีความสำคัญในการเผยแพร่พระพุทธศาสนาในล้านนา ตามความ

เชื่อในเรื่องของอานิสงส์ การให้ธรรมเป็นทาน และการสร้างคัมภีร์ใบลานถวายวัดเป็นการประพาดิตนตามหลักพระพุทธพจน์ที่ว่า “การให้ธรรมเป็นทานย่อมชนะการให้ทั้งปวง” ดังนั้น ในส่วนของคัมภีร์ธรรมที่พระสงฆ์ชาวล้านนานิยมใช้เทศน์ หรือแสดงธรรมในเทศกาลและงานพิธีต่าง ๆ ของล้านนาพบว่าคัมภีร์ธรรมที่ว่าด้วยเรื่องต่าง ๆ อย่างมากมาย ซึ่งเกี่ยวข้องกับวิถีชีวิต ประเพณี และความเชื่อในทางพระพุทธศาสนาในล้านนาที่มีคุณค่าควรแก่การศึกษาวิเคราะห์

บรรดาคัมภีร์ใบลานที่มีจำนวนมากมาย คัมภีร์ใบลานเรื่อง “เปตพลี” เป็นหนึ่งในคัมภีร์ที่เกี่ยวข้องกับอานิสงส์และเป็นคัมภีร์ที่ใช้เทศน์ในเทศกาลเดือน 12 (คัมภีร์ใบลานเปตพลี ฉบับวัดหลวงราชสันฐาน หน้าลานที่ 10) ซึ่งชาวล้านนานิยมทำบุญอุทิศส่วนกุศลไปให้บรรพบุรุษของตน คือ พ่อแม่ ปู่ย่า ตายาย ญาติพี่น้องที่ล่วงลับไป ซึ่งประเพณีนี้มีการเรียกกันในแต่ละท้องถิ่น ต่างก็มีชื่อเดียวกันว่าในระหว่างวันเดือน 12 ขึ้น 1 ค่ำ ถึงแรม 14 ค่ำนั้น พระยายมราชได้ปล่อยวิญญาณสัตว์ผู้ตายกลับมาสู่เมืองมนุษย์เพื่อขอรับเอาส่วนบุญกุศลจากญาติพี่น้องลูกหลาน เพื่อจะได้พ้นจากสภาวะแห่งเปรตนั้น (มณีพยอมยงค์, 2545: 200)

ในเนื้อหาของคัมภีร์ใบลานเรื่องเปตพลีนี้ มีการกล่าวถึงเรื่องที่พระเจ้าพิมพิสารได้คำนึงถึงญาติทั้งหลายของตนที่ได้ถึงแก่มรณกรรมไปเป็นเปรตชนว่ามีความเป็นอยู่อย่างไร และได้นำปัญหานี้ไปถามพระพุทธเจ้า พระพุทธองค์ได้ทรงแสดงถึงขอบเขตของเวลาที่มีการปล่อยให้เปรตทั้งหลายมารับเอาส่วนบุญ อีกทั้งยังทรงแนะนำวิธีการทำบุญอุทิศให้กับหมู่เปรต นอกจากนี้ยังกล่าวถึงสภาพของหมู่เปรตที่มีญาติทำบุญอุทิศให้ และหมู่เปรตที่ไม่มีญาติทำบุญอุทิศให้ว่ามีความเป็นอยู่อย่างไร

ดังนั้น ผู้วิจัยจึงมีความสนใจที่จะศึกษาวิเคราะห์หลักพุพพเปตพลีที่ปรากฏในคัมภีร์พระไตรปิฎกและใบลานของวัดหลวงราชสันฐาน ว่ามีองค์ความรู้และภูมิปัญญาของชาวล้านนาอย่างไร และการทำพุพพเปตพลีที่ปรากฏในคัมภีร์เปตพลีฉบับวัดหลวงราชสันฐาน ถูกต้องตามหลักฐานที่ปรากฏในพระไตรปิฎกหรือไม่

วัตถุประสงค์การวิจัย

- 1) เพื่อศึกษาหลักพุพพเปตพลีที่ปรากฏในพระไตรปิฎก
- 2) เพื่อศึกษาความเป็นมาของการทำบุญพุพพเปตพลีที่ปรากฏในคัมภีร์เปตพลีฉบับวัดหลวงราชสันฐาน

3) เพื่อวิเคราะห์หลักการ
ทำบุญพุทฺธเปตฺตลีสที่ปรากฏในคัมภีร์
เปตฺตลีสฉบับวัดหลวงราชสัณฐานที่มี
อิทธิพลต่อชาวล้านนา

ระเบียบวิธีวิจัย

การวิจัยในครั้งนี้เป็น
การศึกษาจากเอกสาร โดยสำรวจ
เอกสารและรวบรวมจากแหล่งข้อมูล
ต่าง ๆ ดังนี้

1) ศึกษาค้นคว้าข้อมูลจาก
เอกสารชั้นปฐมภูมิจากพระไตรปิฎก
ภาษาไทยฉบับมหาจุฬาลงกรณราช
วิทยาลัย พุทธศักราช 2539 และคัมภีร์
ใบลานภาษาล้านนาเรื่องพุทฺธเปตฺตลีส
ฉบับวัดหลวงราชสัณฐาน อำเภอเมือง
จังหวัดพะเยา

2) ศึกษาค้นคว้าข้อมูลจาก
เอกสารชั้นทุติยภูมิจากอรรถกถา
รวมทั้งเอกสาร ตำราวิชาการและ
งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

3) นำข้อมูลที่ได้มาศึกษา
วิเคราะห์ สังเคราะห์ข้อมูล ทำความ
เข้าใจ เขียนงานวิจัย พร้อมนำเสนอ
ความเห็นของผู้วิจัย โดยมุ่งให้ตอบ
วัตถุประสงค์และปัญหาที่ต้องการ
ทราบ

4) สรุปผลและนำเสนอผลของ
การวิจัย

ผลการวิจัย

ผลจากการศึกษา พบว่า
ความเป็นมาของหลักการทำ
บุญพุทฺธเปตฺตลีสได้ปรากฏในคัมภีร์
พระพุทฺธศาสนา คือ พระไตรปิฎก ซึ่ง
มีเรื่องราวที่ถือเป็นคติตามอย่าง
พระเจ้าพิมพิสารที่ได้ทรงกระทำไว้
ขณะที่ทรงถวายวัดเวฬุวันมหาวิหารไว้
ในพระพุทฺธศาสนา แล้วทรงทำการ
อุทิศส่วนบุญไปให้ญาติทั้งหลายที่ไป
เกิดเป็นปรตัตตูปชีวีเปรต ผลจากการ
ทำบุญอุทิศในครั้งนั้นส่งผลให้เปรตผู้
เป็นญาติของพระเจ้าพิมพิสารพ้นจาก
เปรตวิสัย การกระทำเช่นนี้ตรงกับหลัก
พลี 5 ประการ (พุทฺธเปตฺตลีส คือ การ
ทำบุญอุทิศให้ล่วงลับ) ของโกศาอาทิ
ยะ 5 ที่ปรากฏในปตฺตกัมมสูตรและ
อาทิยสูตร อังคุตตรนิกาย
(พระไตรปิฎกภาษาไทย เล่ม 21 ข้อ
61: 100-105; เล่ม 22 ข้อ 41: 64-66;
เล่ม 26 ข้อ 14-25: 170-172)
หลักการทำบุญพุทฺธเปตฺตลีสนอกจากมี
จุดมุ่งหมายในการอุทิศส่วนบุญที่ตนได้
บำเพ็ญไว้ แผลไปให้ผู้เสียชีวิตให้ได้รับ
แล้ว ยังเป็นการแสดงความกตัญญู
กตเวทิตาต่อญาติผู้ล่วงลับอีกด้วย

จากการศึกษายังพบว่า ในรัช
สมัยของพระเจ้าติโลกราชแห่งล้านนา
มีการทำสังคายนาพระไตรปิฎกขึ้นที่วัด
มหาโพธารามหรือวัดเจ็ดยอด จากการ
สังคายนาพระไตรปิฎกในครั้งนั้นส่งผล

ไว้ในรัชสมัยของพระเมืองแก้วที่ถือกันว่าเป็นยุคทองของวรรณคดีด้านพระพุทธศาสนาของอาณาจักรล้านนา ได้มีพระนักปราชญ์ในทางพระพุทธศาสนาเกิดขึ้นจำนวนหลายท่านที่ได้แต่งคัมภีร์ทางพระพุทธศาสนา ไม่ว่าจะเป็นคัมภีร์ชาดกนอกนิบาตคัมภีร์เทศนาขึ้นมาเพื่อใช้เทศนาในการถวายทานตามกาลหนึ่งในนั้นคือคัมภีร์เปตพลีที่ใช้แสดงในเทศกาลสิบสองเป็ง เนื้อหาที่ปรากฏในคัมภีร์จะเกี่ยวกับการสอนให้มนุษย์เป็นผู้มีความกตัญญูกตเวที รู้จักบุญคุณของบรรพบุรุษผู้ล่วงลับ โดยถือคติแบบอย่างที่พระเจ้าพิมพิสารได้ถวายวัดเวฬุวันแด่พระพุทธเจ้าและหมู่สงฆ์แล้วทำการอุทิศส่วนบุญไปให้แก่ญาติที่ได้ล่วงลับ ในคัมภีร์เปตพลียังกล่าวถึงห้วงเวลาที่ยมโลกปล่อยให้เปรตแสวงหาส่วนบุญจากญาติ โดยมีกำหนดเวลาจำนวน 15 วัน คือ ตั้งแต่วันขึ้น 1 ค่ำ ไปจนถึง ขึ้น 15 ค่ำ เดือน 12

ส่วนผลการวิจัยเรื่องเปตพลีฉบับวัดหลวงราชสันฐาน ได้พบหลักธรรมทางพระพุทธศาสนาหลายข้อด้วยกัน เช่น 1) ศีลหรือข้อปฏิบัติตนขึ้นพื้นฐานในทางพระพุทธศาสนาเพื่อควบคุมความประพฤติทางกายและวาจา 2) ความเชื่อเรื่องบุญและบาป 3) ทาน คือ การให้ทาน 4) ความ

กตัญญู คือ หลักธรรมที่ส่งเสริมให้บุคคลมีความสำนึกในความดีของผู้อื่นที่ทำแล้วแก้ตนแล้วตอบแทน 5) อริยทรัพย์ทั้ง 7 หรือทรัพย์อันประเสริฐ 7 ประการ 6) ศรัทธา หมายถึง ความเชื่อที่ประกอบด้วยเหตุผล 7) ภาวนา คือ การฝึกอบรมตนให้เกิดความเจริญและขยายผลให้ผู้อื่นได้รับประโยชน์ตามตนอีกด้วย 8) ความไม่ประมาท

สำหรับการวิเคราะห์หลักการทำบุญอุทิศส่วนบุญที่ปรากฏในคัมภีร์เปตพลีฉบับวัดหลวงราชสันฐานที่มีอิทธิพลต่อชาวล้านนา พบว่ามีอิทธิพล 2 ด้าน คือ

1) *ด้านสังคม* นอกจากชาวล้านนาจะยึดหลักธรรมที่ปรากฏในตัวคัมภีร์เป็นที่ยึดเหนี่ยวทางจิตใจแล้ว อิทธิพลของคัมภีร์ยังส่งผลให้ชาวล้านนามีความสำนึก ตระหนักถึงพระคุณของบรรพบุรุษที่ได้มุนานะสร้างสมบัติหลักฐานจนเป็นมรดกตกทอดมาถึงรุ่นตน โดยการแสดงออกด้วยการบำเพ็ญบุญอุทิศไปหา ซึ่งความกตัญญูกตเวทีต่อบรรพบุรุษผู้ล่วงลับไปแล้ว เป็นการเน้นย้ำให้สมาชิกในสังคมระดับครอบครัวหรือเครือญาติ ได้รู้จักคุณค่าของกันและกันก็ทำให้ครอบครัวมีความสุข เมื่อสังคมในระดับครอบครัวซึ่งเป็นสังคมระดับต้นมีความ

สงบสุข ย่อมส่งผลให้สังคมส่วนรวมมีความสันติสุขไปด้วย

2) *ด้านประเพณี* สำหรับในด้านประเพณี ไม่ว่าจะเป็นจารีตประเพณี ขนบประเพณี หรือธรรมเนียมประเพณี ชาวล้านนาได้นำเอาพระพุทธศาสนาเป็นหลักในการปฏิบัติเป็นเวลาอย่างยาวนาน โดยเฉพาะในวันพระขึ้น 15 ค่ำ เดือน 12 ของชาวล้านนา ซึ่งเรียกวันดังกล่าวว่า สิบสองเป็ง มีคติความเชื่อสืบต่อกันมาว่า ในช่วงเวลา 15 วันนี้ เป็นเวลาที่ยมโลกได้อนุญาตให้วิญญาณผู้ตายมารับส่วนบุญที่บรรดาญาติทำบุญอุทิศให้ ในขณะที่ช่วงเวลาดังกล่าวไม่เพียงแต่ชาวล้านนาเท่านั้นที่ประกอบพิธีอุทิศผลบุญ ไปให้ญาติ ผู้ที่นับถือพระพุทธศาสนาภาคอื่น ๆ ของประเทศไทย ต่างก็มีกิจกรรมในการให้ทานในลักษณะเดียวกัน แต่ชื่อเรียกอาจต่างกัน แต่จุดประสงค์ไม่ต่างกัน กล่าวคือ ภาคกลางเรียกว่า การทำบุญวันสารท ภาคใต้เรียกว่า ประเพณีชิงเปรต และภาคอีสานเรียกว่า ประเพณีข้าวประดับดิน เป็นต้น จากการศึกษาจึงทำให้ทราบว่า ทุกภาคมีคติความเชื่อเดียวกัน

อภิปรายผล

จากผลการวิจัย ในด้านหลักการทำบุญเพตพลีในคัมภีร์

พระไตรปิฎก ทำให้ทราบว่า เรื่องราวพระเจ้าพิมพิสารมีความสำคัญและถูกอธิบายความในวรรณกรรมยุคหลังมากมาย ทั้งที่เป็นคัมภีร์ชั้นอรรถกถาฎีกา อนุฎีกา รวมถึงงานเขียนในลักษณะงานวิจัยเพื่อเป็นคติในการสั่งสอน เช่น ไตรภูมิพระร่วง ไตรภูมิโลกยสังฐาน งานวรรณกรรมเหล่านี้ล้วนเป็นการตีความเรื่องบุญเพตพลีให้มีความสอดคล้องกับความเชื่อของชาวบ้าน และใช้ในการปกครองของชนชั้นปกครอง เพราะเมื่อประชาชนมีความเชื่อเรื่องบาปบุญคุณโทษ โดยเฉพาะการทำบาปที่ทำให้เกิดในเปรตวิสัยแล้ว ก็ง่ายต่อการสั่งสอนแนะนำหรือบังคับให้อยู่ในอานัตินั้น ความเชื่อเรื่องบุญเพตพลีนอกจากจะเป็นคำสอนเรื่องการทำบุญอุทิศให้บรรพชนที่ล่วงลับ เพื่อเป็นการแสดงความกตัญญูทดแทนแล้ว ยังเป็นอุบายในการสั่งสอน ควบคุมให้คนอยู่ในอำนาจการปกครองอีกโสดหนึ่ง

สำหรับเรื่องราวเพตพลีฉบับวัดหลวงราชสังฆสถาน จังหวัดพะเยา ถือเป็นการศึกษาความเป็นมาของการทำบุญบุญเพตพลีที่ปรากฏในคัมภีร์พระไตรปิฎกแล้วนำไปประยุกต์เป็นคำสอนให้เข้ากับสังคม โดยเฉพาะฉบับวัดหลวงราชสังฆสถาน เป็นคัมภีร์โบราณสำคัญที่สืบทอดความเชื่อในการทำบุญอุทิศให้ผู้วายชนม์และเป็นการ

จารจารึกคัมภีร์ที่ถือว่า เป็นการรักษา วัฒนธรรมโบราณประการหนึ่ง ส่วน หลักธรรมที่ปรากฏในเรื่องปุพพเปตพลี ในฉบับวัดหลวงราชฐานฐานปรากฏ หลักธรรมหลายประการ เช่น ทาน ศีล ภาวนา ซึ่งเป็นหลักธรรมที่ปรากฏ ทั่วไปในคัมภีร์ที่สอนเกี่ยวกับการ ทำบุญสุนทาน อย่างไรก็ตาม คัมภีร์ที่ สอนให้ประชาชนรู้จักการทำบุญส่วน ใหญ่ หากเป็นบทเทศน์ด้านอานิสงส์ การทำบุญก็มักเกี่ยวข้องกับการเกิดใน สวรรค์ และหากเป็นบทเทศน์ด้านโทษ ของการทำชั่วก็มักเกี่ยวข้องกับการเกิดใน เปตวิสัย เพื่อให้ประชาชนเกิดความ กลัว ไม่กล้าทำความชั่วนั่นเอง

ส่วนด้านอิทธิพลความเชื่อ เรื่องการทำบุญปุพพเปตพลีที่ปรากฏ ในคัมภีร์เปตพลีฉบับวัดหลวงราช ฐานฐานที่มีต่อชาวล้านนา จะพบว่ามี 2 ด้าน คือ ด้านสังคมกับด้านประเพณี ในด้านสังคมสะท้อนจากการทำบุญ อุทิศที่แสดงให้เห็นความอาลัยรัก ความผูกพันระหว่างคนเป็นกับคนตาย ความสัมพันธ์ทางสังคมดังกล่าวทำให้ ปฏิเสธไม่ได้ว่า ศาสนามีความสำคัญใน ฐานะเป็นสื่อกลางในการเชื่อมสัมพันธ์ ของสังคมเอาไว้ เมื่อเปรียบเทียบกับ สื่อกลางอย่างอื่น อาจไม่แนบแน่น เท่ากับศาสนา เนื่องจากศาสนามีหลัก คำสอนที่เกี่ยวข้องด้วยจิตใจ จึง ประสานสังคมเอาไว้ได้ ยิ่งเป็น

ความสัมพันธ์ระหว่างคนเป็นกับคน ตาย หลักศาสนาที่กล่าวถึงภพภูมิชาติ หน้าจึงมีความสำคัญต่อคนเป็นที่จะ รำลึกถึงคนตาย และเรื่องราวของ ปุพพเปตพลีก็เป็นส่วนหนึ่งในการ เชื่อมโยงหลักสัมพันธ์ที่ว่ามานี้ได้

หลักความสัมพันธ์ทางสังคม ข้างต้น มักมีหลักการความเชื่อมา เกี่ยวข้อง นั่นคือ ประเพณี บาง ประเพณีมีชื่อเรียกแตกต่างกันไป แต่ จุดมุ่งหมายไม่ต่างกัน เพราะมีที่มาของ ความเชื่อเหมือนกัน คือ หลักคำสอน ในพระไตรปิฎกที่มาจากเรื่องราวของ พระเจ้าพิมพิสาร ดังนั้น จะเห็นว่า ประเพณีการทำบุญวันสารทของภาค กลาง การประเพณีชิงเปรตของภาคใต้ ประเพณีข้าวประดับดินของภาคอีสาน จึงมีเป้าหมายในการทำบุญอุทิศให้ ญาติผู้ล่วงลับและแสดงออกถึงความ กตัญญูต่อกตเวทียังมีชีวิตอยู่

สรุป

การทำบุญปุพพเปตพลีตามหลัก คำสอนที่ปรากฏในคัมภีร์เปตพลีฉบับ วัดหลวงราชฐานฐาน เป็นการทำบุญ ประการหนึ่งที่ชาวพุทธในล้านนานิยม ทำกัน จะสังเกตเห็นว่า เมื่อถึงช่วง เทศกาลปุพพเปตพลี ในเดือนสิบสอง เหนือ ชาวล้านนาจะมีการให้ทานแก่ พระภิกษุสามเณรและอุทิศส่วนบุญไป ให้ญาติกันอย่างมาก ซึ่งก่อให้เกิด

ประโยชน์ต่อสังคมในด้านต่าง ๆ ทั้งในแง่ปฏิสัมพันธ์กันระหว่างพระพุทธศาสนากับสังคม ระหว่างญาติพี่น้องด้วยตนเอง อันเนื่องมาจากอิทธิพลของคำสอนที่ปรากฏในคัมภีร์เปตพลีนั่นเอง นอกจากนี้ แล้วยังมีหลักฐานทางพระพุทธศาสนาปรากฏอยู่ในคัมภีร์เปตพลีฉบับนี้จำนวนหลายข้อ และโดยคัมภีร์ไบเบิลล้านนาที่ใช้ในการเทศน์ในช่วงเทศกาลต่าง ๆ ยังมีอีกหลายผูก ดังนั้น ผู้วิจัยจึงขอเสนอการวิจัยเรื่องของคัมภีร์ล้านนาในเรื่องอื่นเพื่อนำเสนอความรู้ที่ได้จากการศึกษาให้ชาวพุทธล้านนาได้ทราบและนำไปเป็นแบบแผนในการปฏิบัติ

ตน เพื่อดำรงชีวิตในสังคมอย่างมีความสุข

ส่วนข้อเสนอแนะในการทำวิจัยครั้งต่อไป ดังนี้ 1) ควรมีการศึกษาวิเคราะห์คัมภีร์อานิสงส์ในเทศกาลต่าง ๆ ของล้านนา เป็นต้นว่า คัมภีร์อานิสงส์ปีใหม่เมือง เดือน 7 คัมภีร์อานิสงส์ตานข้าวเจ้าข้าวหลาม เดือน 4 เป็นต้น 2) ควรจะศึกษาเปรียบเทียบการทำบุญในช่วงเทศกาลต่าง ๆ ของชาวล้านนากับภาคต่าง ๆ ของประเทศไทย 3) ควรมีการศึกษาเกี่ยวกับค่านิยมในการสร้างคัมภีร์ไบเบิลถวายวัดของชาวล้านนา

บรรณานุกรม

คัมภีร์ไบเบิลเปตพลี ฉบับวัดหลวงราชสันตฐาน. วัดหลวงราชสันตฐาน ตำบลเวียงอำเภอเมือง จังหวัดพะเยา.

พระภานุมาศ ธมมานนโท (ทิลาวรรณ). (2550). การศึกษาวิเคราะห์วรรณกรรมพระพุทธศาสนาล้านนาเรื่องปิฎกะทั้งสาม. วิทยานิพนธ์ปริญญาพุทธศาสตรมหาบัณฑิต มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย.

พระมหาสุทิตย์ อาภากร (อบอูน). (2549). การศึกษาองค์ความรู้และภูมิปัญญาท้องถิ่นที่ปรากฏในวรรณกรรมพระพุทธศาสนาเรื่องอานิสงส์และคัมภีร์ที่ใช้เทศน์ในเทศกาลต่าง ๆ ของล้านนา. วิทยานิพนธ์ปริญญาพุทธศาสตรดุษฎีบัณฑิต มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย.

มณี พยอมยงค์. (2516). ประวัติและวรรณคดีล้านนา. เชียงใหม่: มิตรนราการพิมพ์.

_____. (2523). พจนานุกรมล้านนาไทย. เชียงใหม่: คณะศึกษาศาสตร์มหาวิทยาลัยเชียงใหม่.

_____. (2524). วัฒนธรรมล้านนาไทย. กรุงเทพมหานคร: สำนักงานคณะกรรมการวัฒนธรรมแห่งชาติ.

- _____. (2545). *ประเพณีสิบสองเดือนล้านนาไทย*. เชียงใหม่: ส.เจริญทรัพย์การพิมพ์.
- มหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย. (2539). *พระไตรปิฎกภาษาไทย ฉบับมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย เล่ม 21, 22, 26*. กรุงเทพมหานคร: โรงพิมพ์มหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย.
- ศูนย์โบราณคดีศึกษา มหาวิทยาลัยราชภัฏเชียงใหม่. *ฐานข้อมูลคัมภีร์ใบลาน พับสา และเอกสารอักษรตระกูลไท*. สืบค้นเมื่อ 4 ธันวาคม 2558, จาก http://www.culture.cmru.ac.th/manuscript_database/bailan_dblist.php
- สมชัย ใจดี และยรรยง ศรีวิริยากรณ์. (2533). *ประเพณีและวัฒนธรรมไทย*. กรุงเทพมหานคร: ไทยวัฒนาพานิชย์.
- สาร สาระทัศน์นันท์. (2530). *ฮีตสิบสองคองสิบสี่*. เลย: ศูนย์ศิลปวัฒนธรรมวิทยาลัยครูเลย.
- เสถียรโกเศศ. (2539). *ประเพณีเนื่องในการตาย*. กรุงเทพมหานคร: สยาม.